

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

***Legge Regional strategi for verdiskaping i
Trøndelag til grunn i lokal planlegging.***

9 tips til arbeidet

Bakgrunn

I høringsrunden for Verdiskapingsstrategien tok Næringsalliansen i Trøndelag til orde for at strategien danner et godt utgangspunkt for arbeidet med regionale og kommunale handlingsplaner for næringsutvikling i Trøndelag. Verdiskapingsstrategien er ikke en plan etter plan- og bygningsloven og er ikke juridisk bindende. Den peker ut felles retning for Trøndelags verdiskapingsarbeid og gir rom for lokale tilpasninger.

Gjennom at kommuner og regioner i Trøndelag utarbeider sine næringsstrategier eller handlingsplaner baser på vedtatt Verdiskapingsstrategi for Trøndelag, vil man i fellesskap bygge opp en felles utviklingskapasitet. Det blir også tydeligere hvem som tar ansvar eller medansvar for gjennomføring av aktiviteter for å nå felles målsetning. Når flere legger regional strategi til grunn for sitt arbeid, får Trøndelag større gjennomføringskapasitet og bedre samordnet innsats og virkemiddelbruk.

Strategien er for hele Trøndelag, og trønderske aktører og miljøer er gjensidig ansvarlig for å bidra innenfor sine oppdrag og mandat for å nå målene. Det kan være en effektiv arbeidsform å kunne ta i bruk vedtatt regional strategi, og bygge sitt arbeid videre med utgangspunkt i denne.

1. Gjør dere god kjent med *Regional strategi for verdiskaping for Trøndelag og koblingen mot kommunens egne planer*

Vedtatt strategi ligger tilgjengelig på fylkeskommunens nettsider sammen med presentasjonsmaterieell som kan brukes. Bruk dette aktivt for å gjøre dere kjent med den regionale strategien.

Sjekk ut hva som er relevant for temaet verdiskaping i kommunens vedtatte planstrategi og samfunnsdel.

Dette gir et godt grunnlag for det videre arbeidet.

2. Egen strategi eller rett på handlingsplan?

Det bør tas en beslutning lokalt om kommunen ønsker å lage egen strategi og handlingsplan på bakgrunn av vedtatt verdiskapingsstrategi, eller om behovet blir godt nok dekket med en lokal handlingsplan basert på vedtatt regional strategi.

Det er noen spørsmål som kan være lurt å stille seg:

- Er eierskapet til vedtatt *Regional strategi for verdiskaping for Trøndelag* godt, og kan kommunen vedta at denne skal være grunnlag for kommunens handlingsplan?
- Stemmer mulighetene og utfordringene lokalt med de satsingsområdene, verktøyene og prioriteringer som er valgt ut i vedtatt regional strategi, eller bør man plukke ut de satsingsområder/verktøy som stemmer med kommunens styrker og behov.
- Er det deler av vedtatt Verdiskapingsstrategi som kan løftes opp i kommuneplanens samfunnsdel?

3. Medvirkning og forankring er viktig!

Om miljøer og aktører kan enes om en felles oppfatning av utviklingstrekk og utfordringer, og hvordan man skal jobbe for å nå felles mål, er det et godt fundament for prioriteringer, mobilisering og oppfølging. God forankring og eierskap basert på lokal kunnskap gir mer legitime planer. Her er noen gode råd for god medvirkning:

1. Samarbeid med interne berørte fagavdelinger
2. Sikre politiker deltakelse
3. Sørg for den rette sammensetningen av berørte deltakere fra starten av. Det anbefales at arbeidet skjer i tett samarbeid med næringslivet.
4. Begynn med befolkningens perspektiv og sørg for aktive tilretteleggingstiltak ved behov
5. Gi klare rammer for å sikre en meningsfull prosess
6. Sikre god oppstart – start tidlig med medvirkningsaktiviteter
7. Legg inn fleksibilitet i bruk av metoder
8. Gi rom for kreativitet og muligheter i prosessen
9. Offentliggjør innspill og resultater for deltakerne

Veileder: Medvirkning i planlegging

4. Gjør dere kjent med hovedmålet og hva som ligger i det

Hovedmålet legger et viktig grunnlag for felles forståelse av oppgaven. Det gir et bilde av hva arbeidet skal resultere i, hva man skal planlegge ut fra og hva man skal se resultatene opp mot. Satsingsområdene har i tillegg resultatmål. Det sier oss noe om hva som skal foreligge når arbeidet er ferdig.

Økt bærekraftig verdiskaping og internasjonal konkurranseevne i Trøndelag

- Bærekraftig verdiskaping forstås her som lønnsom og ressurseffektiv vekst, uten at det går ut over den miljømessige og sosiale dimensjonen i bærekraftsmålene.
- Internasjonal konkurranseevne er sammensatt av Trøndelags muligheter for å ta hjem produksjon, eksport, at våre varer og tjenester kan konkurrere på et internasjonalt marked, at Trøndelag kan konkurrere om arbeidskraft, kompetanse, kapital og etableringer, være interessant for og ha interesse for internasjonalt samarbeid og være konkurransekraftig for besøk

5. Vurder hvilke satsingsområder som er viktig lokalt?

Hvilke satsingsområder er viktig for oss? Beskriv næringslivet i ditt område opp mot satsingsområdene.

 Bioøkonomi	Bioøkonomi er verdiskaping basert på bærekraftig utnyttelse av fornybare biologiske ressurser til mat, helse og fiberprodukter, industrielle produkter og energi.	
 Opplevelser	Opplevelser i Trøndelag er et mangfold av aktiviteter, severdigheter og omgivelser knyttet til mat, natur, kultur, kulturarv og arrangement med regional og nasjonal betydning, som tilbys lokalbefolkning og besøkende. Opplevelsene er ikke nødvendigvis kommersielle produkter, men besøk som genererer økonomisk verdiskaping hos ulike aktører, bransjer og tilbydere.	
 Teknologi	Teknologi er en driver i utviklingen av næringsliv, offentlig sektor og i samfunnet generelt. Teknolog utviklingen skaper behov for kompetanse og tilpasning. Strategien retter seg både mot teknologileverandørene og de som skal ta i bruk ny teknologi.	
 Offentlig sektor	Offentlig sektor er viktig som tilrettelegger, tjenesteyter og samarbeidspartner for næringslivet, og på noen områder er også offentlig sektor innovasjonsledende. Trøndelag har store statlige etater og direktorater, offentlige foretak og kommunadministrasjoner. Spennet i størrelse på virksomheten, og i ansvar og oppgaver er stort, og dermed også forutsetningene og handlingsrommet for å bidra til verdiskaping. Strategien avgrenser seg til oppgaver av betydning for kommunenes rolle i næringsutvikling, og forskning og innovasjon i offentlig sektor.	

6. Hvilke prioriteringer innenfor verktøyene er viktige for dere, og er det andre prioriteringer dere trenger for å løse utfordringer lokalt?

Hvilke prioriteringer innenfor verktøyene er viktig for oss? Er det andre prioriteringer man trenger for å løse lokale utfordringer?

Forskning, utvikling og innovasjon	Mobilisere til forskning og innovasjon	<ul style="list-style-type: none"> Bidra til at flere bedrifter og kommuner inibærer og tar i bruk forskning og innovasjon i sitt utviklingsarbeid Bidra til at flere når opp i den nasjonale og internasjonale konkurransen 	
	Mer samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle dialog på tvers av sektorer og bransjer Etablere langsiktige og forpliktende samarbeidsstrukturer og prioriteringer Bruke studentressursen og kobling til fagmiljøene 	
	Trøndelag som test- og pilotarena	<ul style="list-style-type: none"> Gjøre Trøndelags testfasiliteter kjent og tilgjengelig for flere aktører i regionen Bruke distriktene og innbyggerne aktivt i utviklingen av nye produkter og tjenester Markedsføre Trøndelag som attraktiv lokalitet for nasjonale og internasjonale partnere Videreutvikle testarenaene i Trøndelag 	
	Utviklings- og forskningskapasitet i kommunene	<ul style="list-style-type: none"> Styrke kommunenes samarbeid med FoU-miljø, næringsliv, statlige og frivillige aktører Etablere en delings- og samarbeidskultur mellom kommuner 	
Kompetanse	Rekruttering og vekstkraft	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle samarbeid skole-næringsliv Øke kunnskapen om trøndersk næringsliv hos elever og studenter Integrering i arbeidslivet for å sikre tilgang til arbeidskraft Mobilisere næringslivet for flere læreplasser og praksisplasser, og mer hospitering i virksomheter Mobilisere til økt bruk av studenter og traineer i arbeids- og næringsliv 	
	Arbeidsplassen som læringsarena	<ul style="list-style-type: none"> Motivere og mobilisere til kompetansetiltak i virksomheter Stimulere til å utvikle fleksible og spissede opplærings tilbud i virksomheter Utvikle og gjennomføre kompetansetiltak tilpasset arbeidslivets behov 	
	Omstilling og nyskaping	<ul style="list-style-type: none"> Motivere virksomheter til å kartlegge framtidig kompetansebehov Utvikle en sterkere kultur for, og kompetanse om, entreprenørskap Utvikle kompetanse og kultur for vekst i virksomheter Øke kompetansen om bærekraft i arbeids- og næringsliv 	

Bærekraft	Ansvarlig forbruk og produksjon	<ul style="list-style-type: none"> Mobilisere til sirkulær økonomi i nye og eksisterende virksomheter Bidra til utvikling av nye forretningsmodeller og innovasjon på tvers av verdikjeder Stimulere entreprenørskap innenfor områder som reparasjon, gjenbruk og ombruk Stimulere til omstilling gjennom digital transformasjon og offentlige innkjøp 	
	Klima og miljø	<ul style="list-style-type: none"> Redusere klimagassutslipp og tap av naturmangfold Mobilisere til bruk av fornybare energikilder og økt ressurseffektivitet i alle sektorer Aktivt bruke målinger av klimagassutslipp og indikatorer for bærekraft Styrke kompetansen i trøndersk næringsliv om EUs klassifiseringssystem for bærekraft og klimarisiko 	
	Anstendig arbeid	<ul style="list-style-type: none"> Sikre nok arbeidskraft og fremme anstendig arbeid for alle 	
Attraktivitet	Rekruttering	<ul style="list-style-type: none"> Fokuserer på utvikling av bostedsattraktivitet Stimulere til attraktive kontor- og arbeidsfellesskap i distriktene Støtte opp om et mangfoldig og variert næringsliv i distriktene Beholde studenter etter studiene 	
	Bærekraftige etableringer	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle næringsareal, infrastruktur og offentlige tjenester Øke tilgjengelig kapital for investeringer Fortelle de gode historiene Stimulere etablerte selskaper til å bli og vokse i Trøndelag 	
	Forskningsaktivitet og studier	<ul style="list-style-type: none"> Synliggjøre Trøndelags fremragende forskningsmiljøer Mobilisere til aktivt samspill mellom forskningsmiljøer og virksomheter Videreutvikle Trøndelag som attraktivt sted å studere 	
	Besøk	<ul style="list-style-type: none"> Synliggjøre Trøndelag som opplevelsesregion Utvikle og ivareta levende kulturmiljø 	
Samhandling	Sentrum og distrikt	<ul style="list-style-type: none"> Mobilisere universitetene, høyskoler, fagskoler og videregående skoler til økt samhandling om felles kompetansenoder i distriktene 	
	Innovasjonssystemet	<ul style="list-style-type: none"> Styrke og videreutvikle eksisterende arenaer mellom innovasjonsaktørene Utvikle og kommunisere tydelige og forståtte funksjoner og roller Videreutvikle et sømløst, regionalt virkemiddelapparat 	
	Nytt og forsterket samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> Styrke og videreutvikle arbeidet med bedriftsnettverk og klynger Videreutvikle dialogen på de interkommunale politiske samarbeidsarenaene Identifisere behov og eventuelt sammensetting av samhandlingsarenaer for forskningsmiljøer, høyskoler og universiteter, næringsliv og offentlig sektor 	

7. Hvilke prioriteringer under satsingsområdene er viktige for dere?

Kompetanse / Forskning, utvikling og innovasjon

- Stimulere til kunnskapsutvikling, innovasjon og internasjonalisering i leverandør- og videreforedlingsindustriene

Bærekraft

- Stimulere til lokalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid som bidrar til økt bærekraftig produksjon
- Utvikle og bruke teknologi til økt konkurransevne og bedre klima- og energiprofil i verdikjedene
- Ivareta og disponere arealene til bærekraftig biomasseproduksjon på kort og lang sikt

Attraktivitet

- Synliggjøre Trøndelag som fremragende bioøkonomiregion

Samhandling

- Styrke samarbeidet mellom sektorene innenfor bioøkonomien
- Styrke samhandlingen mellom kunnskapsmiljø, forvaltning og næring

Bioøkonomi

Kompetanse

- Aktivt koble næringslivets behov innen teknologi til utdanningsinstitusjoner, elever og studenter
- Stimulere og bidra aktivt til digitalisering og digital transformasjon i næringslivet og offentlig sektor

Forskning, utvikling og innovasjon

- Forsterke Trøndelag som test- og demonstrasjonsarena for ny teknologi

Bærekraft

- Synliggjøre hvordan teknolog utvikling og bruk av teknologi kan bidra til det grønne skiftet
- Synliggjøre utvikling av bærekraftige tjenester innen helse og velferd ved bruk av teknologi

Attraktivitet

- Synliggjøre regionens mangfold av testfasiliteter og demonstrasjonsanlegg
- Løfte fram regionens teknologikompetanse og teknologihovedstaden Trondheim
- Forsterke arbeidet med å beholde og tiltrekke oss teknologikompetanse

Samhandling

- Forsterke samspeilet mellom FoU, næringsliv, offentlige aktører og kapitalmiljø
- Bygge og forsterke systemene og samspeilet mellom dem for å bidra til realisering av teknologiske mulighetsområder

Teknologi

Kompetanse

- Styrke plan- og utviklingskompetansen i kommunene
- Utvikle de regionale kompetanseforaene som arena for rekruttering og kompetanseutvikling
- Styrke utviklingsarbeidet gjennom økt kunnskap om virkemidler
- Styrke kompetansen på innovative anskaffelser i offentlig sektor
- Styrke næringslivets kompetanse om innkjøpsprosesser og kompetansekrav

Forskning, utvikling og innovasjon

- Mobilisere til mer bruk av forskning og innovasjon i offentlig sektor

Bærekraft

- Bruke innkjøpsmakten for å bidra til flere bærekraftige produkter og tjenester, og flere sirkulære løsninger
- Løse utfordringene knyttet til integrering og demografiske endringer gjennom sosialt entreprenørskap og innovative løsninger

Attraktivitet

- Utvikle og synliggjøre næringsareal, attraktive steder og byer, bokvaliteter og offentlige tjenester til gründere, tilreisende og arbeidssøkere
- Synliggjøre de gode forskningshistoriene
- Markedsføre offentlig sektor som mulig forsknings- og testarena

Samhandling

- Styrke dialogen med næringslivet for god kunnskap om næringslivets behov
- Styrke samarbeid med andre kommuner og aktører innenfor nærings-, og samfunnsutvikling
- Styrke samarbeidet mellom kommunene, innovasjonsselskapene og forskningsmiljøene

Offentlig sektor

Kompetanse

- Utvikle vertskapskompetanse for innbyggere, næringsaktører, arrangører og kommuner
- Bidra til rekruttering til opplevelsesbransjen
- Stimulere til kompetansehevende tiltak for økt profesjonalisering

Forskning, utvikling og innovasjon

- Mobilisere til økt bruk av forskning og innovativt samarbeid med FoU-miljøer
- Stimulere til økt samarbeid med ulike fagfelt som for eksempel design, arkitektur, kunst og kultur

Bærekraft

- Mobilisere til at flere destinasjoner, aktører og opplevelsesprodukter blir bærekraftige
- Utvikle helårsopplevelser som bidrar til helårs arbeidsplasser
- Bruke opplevelsesnæringene som pådriver i lokal samfunnsutvikling gjennom tverrfaglig samarbeid om besøksforvaltning
- Satse på økt tilgjengelighet, bærekraftig transport og korresponderende transportsystemer

Attraktivitet

- Utvikle og formidle historier fra hele Trøndelag
- Utvikle konseptene «Trønderske gjestebud, Trønderske underverk og Trøndersk naturglede»
- Bidra til at opplevelser blir tilgjengelig både for lokalbefolkning og besøkende

Samhandling

- Videreutvikle felles markedsføring og omdømmebygging for hele Trøndelag
- Sikre god samhandling mellom næringsliv, arrangører, frivilligheten og det offentlige

Opplevelser

8. Hvordan skal dere jobbe med prioriteringene lokal? Utvikle konkrete tiltak som skal gjennomføres.

Handlingsplan for bioøkonomi 2022-2023

Retningsmål

- I 2025 er Trøndelag en ledende region i utvikling av bioøkonomien
- I 2025 benyttes biomasseressursene som råstoff til økt verdiskaping i komplette sirkulære verdikjeder
- I 2025 benyttes produksjonsarealer på sjø og land til bærekraftig vekst innen reindrift, jordbruk, skogbruk, havbruk og fiskeri
- I 2025 er Trøndelags posisjon som Norges mest komplette matproduserende region styrket, og bidrar til økt selvforsyningsgrad

Kompetanse / Forskning, utvikling og innovasjon

- Stimulere til kunnskapsutvikling, innovasjon og internasjonalisering i leverandør- og viderefordlingsindustriene

Bærekraft

- Stimulere til lokalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid som bidrar til økt bærekraftig produksjon
- Utvikle og bruke teknologi til økt konkurranseevne og bedre klima- og energiprofil i verdikjedene
- Ivareta og disponere arealene til bærekraftig biomasseproduksjon på kort og lang sikt

Vi prioriterer

Attraktivitet

- Synliggjøre Trøndelag som fremragende bioøkonomiregion

Samhandling

- Styrke samarbeidet mellom sektorene innenfor bioøkonomien
- Styrke samhandlingen mellom kunnskapsmiljø, forvaltning og næring

Tiltak 2022-2023

Felles tiltak for alle satsingsområder

- Øke og ta i bruk kompetanse om bærekraft i arbeids- og næringslivet
- Kartlegge, synliggjøre og benytte Trøndelags lab- og testarenaer
- Øke kompetansen om, og bruken av, katapultsystemet
- Utvikle og ta i bruk muliggjørende og ny teknologi i arbeids- og næringslivet
- Synliggjøre Trøndelag som attraktiv region og bygge stolthet og identitet
- Videreutvikle etablerte og eventuelt etablere nye arenaer for samhandling, kunnskapsformidling og innovasjon
- Tydeliggjøre og avklare roller og ansvar
- Utvikle nye nettverk og klynger, videreutvikle samarbeid mellom eksisterende og stimulere til konsortiebygging i forbindelse med store utysninger
- Øke og dele kunnskap om å ta i bruk nasjonale og internasjonale virkemidler
- Bygge kunnskap om konsekvenser og muligheter som internasjonalt regelverk gir for arbeids- og næringslivet
- Mobilisere arbeids- og næringslivet til å bruke studenter og traineer for rekruttering, kompetansebygging og innovasjon
- Stimulere til innovasjon gjennom offentlige innkjøp og samarbeid mellom FoU-miljø, næringsliv og offentlige virksomheter
- Videreutvikle og forsterke arbeidet med Invest In Trøndelag
- Utvikle det samlesse virkemiddelapparatet
- Mobilisere virksomheter til å kartlegge framtidig kompetansebehov

Tiltak for satsingsområde bioøkonomi

- Styrke og stimulere samspillet mellom videregående skole, høyere yrkesfaglig utdanning og de biobaserte næringene, for eksempel gjennom Brohode og Kapasitetsløft-ordninger, blant annet for å bedre rekrutteringen
- Bidra til utvikling av nye utdanningsløp, inklusive høyere yrkesfaglig utdanning, for å dekke biosektorens behov for kompetent arbeidskraft
- Bidra til å utvikle og tilby kompetansetilbud for små- og mellomstore foredlingsbedrifter
- Mobilisere til aktivitet med fokus på:
 - økt anvendelse av slam fra jord-, skog- og havbruk til nye høyverdi produkter
 - nye forklider med et lavere klimafotavtrykk for å møte sektorens framtidige proteinbehov
 - utvikling og bruk av nye biobaserte produkter, for eksempel emballasje, som erstatning for petroleumsbaserte produkter
- Utnytte mulighetene knyttet til etableringen av Ocean Space Center innenfor teknologi og biologi
- Utrede biosektorens framtidige behov og muligheter knyttet til ledningsnett og energisystemer
- Ivareta og utvikle muligheter for bruk av arealer

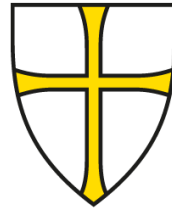
Hvilke tiltak skal man ha på tvers av satsingsområdene? Hva eksakt skal dere, og aktører i deres område gjøre? Lag lokale tiltak!

Ta utgangspunkt i regional strategi sine prioriteringer, eventuelt med de justeringer og lokale tilpasninger dere har gjort.

Hvordan skal dere arbeide med prioriteringene? Hva eksakt skal dere, og aktører i deres område gjøre? Lag lokale tiltak!

9. Oppsummer arbeidet i et kortfattet og oversiktlig dokument

**Trøndelag
fylkeskommune**

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke